

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEV.—NO 928.

CHICAGO, ILL., 25. JUNIJA (JUNE 25), 1925.

LETO—VOL. XX.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

ROP, ČE JE V MEJAH "LEGALNOSTI" IN DOVOLJ VELIK, JE DOVOLJEN.

V glavnem mestu države Wyoming se je več mesecov vršila razprava pred distriktnim federalnim sodiščem radi oljnih polj v Teapot Domu, katerega ima v najemu Harry F. Sinclairjeva Mammoth Oil Co.

Oljna polja v Teapot Domu so posest Zedinjenih držav. Pod Hardingovo administracijo so bila dana v najem privatnim interesom. Enako se je zgodilo z vladnimi oljnimi polji v Californiji in drugje na zapadu. Socialistični listi so dolgo pisali, da so ti prirodni zakladi prešli v najem trustjanom v senci korupcije. V afero so posegli senatorji in kongresniki-insurgentni pod vodstvom La Folletta, ali vzelo je leto dni predno so vzbudili v javnosti toliko zanimanja da se je pričelo s preiskavami. In tako se je razgalila korupcija, v katero so bili zapleteni vodilni člani Hardingovega kabineta, visoki vladni uradniki, senatorji, lastniki kapitalističnih listov in število drugih "visokih" vplivnih oseb. Vse časopisje je moralo pisati o tem škandalu—moralo je ker je bil preogromen, da bi ga mogli zakriti. Ko so bile preiskave v senatu končane, se je stvar nekako poglela. Na predsedniške volitve ni vplivala, ker je bil izvoljen za predsednika kandidat stranke katera je bila odgovorna za atentat na ljudsko bogastvo. Ne le to, ampak ta kandidat je vedel, kaj se godi za kulisami, ker je bil podpredsednik republike in ob enem predsednik senata.

Potem je šla afera pred distriktno sodišče. Vlada je tožila Sinclairjevo družbo, ker je dobila oljna polja v najem nelegalno. Dokazati pa baje nelegalnosti in korupcije ni mogla in zvezni distriktni sodnik T. Blake Kennedy je dne 19. junija izrekel, da je bila transakcija legalna. Sodni pravorek ni izzval nobenega razburjenja med ljudstvom, le radikalci in progresivci se jeze nad sodnikom in zahtevajo, da naj vlada tira tožbo naprej na vrhovno sodišče. Tudi če se jim ugodi, bo rezultat enak kakor je bil pred sodnikom Kennedyjem. Ako bi razsodil drugače, ne bi to pomenilo samo da je prišel Harry Sinclair v posest vladnih oljnih polj s po-

močjo korupcije, ampak spoznana krivim bi bila tudi Hardingova administracija in — republikanska stranka. Ta pa samo sebe gotovo ne bo odsodila, dokler ima moč vlade in sodišče v svojih rokah.

Kar ameriško ljudstvo potrebuje, je stranko poštenja — in ta je socialistična stranka. Danes je prešibka, da bi mogla korupciji uspešno stopiti na prste. Da ne bo vedno šibka, je dokaz njena sedanja kampanja za razširjenje svojega časopisja in pojačanje svojih organizacij. Mnogi, ki so jo zapustili tekom vojne in pozneje, se vračajo pod njeno zastavo. Mnogi, ki še niso bili nobenkrat njeni člani, se ji pridružujejo. Do volilne kampanje l. 1926 mora socialistična stranka postati sila, sposobna voditi misleči del ameriškega ljudstva v borbi proti korupciji in kapitalizmu. Da bo postala taka sila, so dokaz njeni sedanji uspehi v organizatorični kampanji.

Ameriška reakcija doma in na tujem.

Bivši državni tajnik Hughes, ki je imel to mesto v Hardingovem kabinetu in pozneje v Coolidgovem do meseca marca to leto, je bil svetu znan radi svoje reakcionarne politike napram sovjetski Rusiji in radi imperialistične taktike, ki je dobila po vojni v ameriški vladi tako mogočen izraz. Hughes je bil orodje ameriške finančne vlade. Nasledil ga je Frank B. Kellogg, ki je v državniških spretnostih manjši od Hughesa, v službovanju kapitalističnim interesom pa še bolj odkrit kakor je bil Hughes. S svojim provokatorskim nastopom proti Mehiki se je predstavil javnosti za to kar je — za navadnega lakaja, ki dela natančno to kar mu ukažejo njegovi gospodarji z Wall Streeta. Po-teza ki jo je storil s svojim napadom na mehiko vlado, je bila nepremišljena — znak njegove duševne omejenosti in ozkega obzorja. Elementom, ki se bore proti ameriški nevidni vladi, je dal v roke dobro orožje, Mehiki pa je

pridobil med ameriškim ljudstvom mnogo prijateljev.

Politika ameriške vlade napram Kitajski v njeni sedanji krizi je reakcionarna in do kosti imperialistična. Nemčiji pod Hindenburgom je prijazna in oficialni Washington se še sedaj veseli, da je Nemčija dobila "močno, konstruktivno vlado", ki ne bo eksperimentirala z "radikalnimi teorijami".

Kakšno je razpoloženje vladajočih krogov v Zed. državah napram sedanji nemški vladi, je precej dobro razvidno iz izjav, ki jih je pred kratkem podal James W. Gerard, ki je bil do l. 1917 ameriški poslanik v Berlinu. Gerard je politik demokratske stranke in med vojno je rad naglašal svoj demokratizem. V začetku tega poletja je bil v Evropi in ko se je vrnil, je dejal, da je izvolitev Hindenburga sreča za Nemčijo in za ostali svet. "Hindenburg je poštenjak," pravi veliki demokrat Gerrard. "Nemčija bo dobila pod njegovo administracijo spremembe v ustavi, katerih posledica bo močnejša Nemčija. Mogoče postane zopet monarhija, kar pa ne bo nobena nesreča."

To kar je Gerrard povedal na glas, je mnenje in želja ameriške vidne in nevidne vlade. Gerardov intervju o Nemčiji je lahko tudi slepcem dokaz, da med demokratsko in republikansko stranko ni nobene razlike. Obe služiti reakciji. Obe jo podpirati v inozemstvu. Obe sta sovražnici ljudskih interesov v tej deželi in v vseh drugih.

Ameriški komunisti bodo obnovili agitacijo za Labor Party.

Kominterneta v Moskvi je, kot je bilo v tem listu že poročano, odločila glede vprašanja taktike ameriških komunistov v prilog Ruthenberga, ki zagovarja stališče, da je v interesu ameriških komunistov ako nadaljujejo s taktiko katere so se držali do šentpavelske konvencije in agitirajo za ustanovitev "Labor Party", s katero bo sodelovala tudi Workers' Party.

Foster, ki je imel za seboj večino, se je moral podati odloku iz Moskve in sedaj so dobile skupine Workers' Party ponovno instrukcije, kako naj podpirajo gibanje za ustanovitev delavske stranke (Labor Party) v posameznih okrajih, mestih in državah. Kjerkoli mogoče, naj se okrajne organizacije Workers' Party priključijo delavski stranki. Povsod naj delujejo kolikor morejo, da se jo ustanovi.

Fosterjeva večina je zastopala stališče, da se je ta taktika komunistom v Ameriki ponesrečila in za dokaz je navajala čikaško konvencijo dne 4. julija 1923 in šentpavelsko meseca junija 1924. Ruthenbergov argument je bil, da le s to taktiko se bo Workers' Party obvarovala postati sekta, ki ne bi imela na ameriško delavsko gibanje nobenega vpliva. Njegov argument je bil vpoštevan in posledica je poraz Fosterjevega stališča.

ROBERT M. LA FOLLETTE.

Robert M. LaFollette, zvezni senator iz Wisconsin, je bil ves čas svojih političnih aktivnosti v ospredju javnega življenja. Bil je borec, orator, politik, žurnalist in parlamentarec. V kongresu, senatu in povsod kamor je segal njegov vpliv se je boril proti privatnim interesom, boril se je po svoje, ali vendar boril.

Dne 18. junija je v Washingtonu umrl v starosti 70 let. Bolezen ga je v preteklih letih večkrat napadla, in jo je po parmesečnem zdravljenju vselej premagal in se z nova vrgel v politično areno.

LaFollette je bil aktiven v javnem življenju od svoje zgodnje mladosti. Bil je izvoljen v številne manjše politične urade takoj prva leta, pozneje tri termine za wisconsinskega gubernerja, tri termine za kongresnika, in štiri termine za zveznega senatorja. Njegov zadnji termin poteče v jeseni prihodnje leto.

Do predsedniške kampanje preteklo leto je bil član republikanske stranke, v kateri je vodil boj kakor je on dejal, proti "privatnim privilegijem" in proti "stari gardi", ki je na vodstvu stranke. Skoro na vsaki republikanski konvenciji je bil predlagan za predsedniškega kandidata, toda za njegovo kandidacijo so glasovali le delegatje iz Wisconsin in včasih še kak drug delegat. Na clevelandski konvenciji republikanske stranke meseca junija prošlo leto je LaFollettova skupina, kakor vselej, predložila svoj program, ki je bil odklonjen z vsemi proti wisconsinskim glasovom, kakor na prejšnjih konvencijah. LaFolletta so pristasi stare garde na tej konvenciji smešili kakor še na nobeni poprej. LaFollette ni bil navzoč. Ne samo enkrat mu je bil dan od "pravih" republikancev nasvet, da naj pusti stranko v katero ne spada. Ne samo enkrat so mu socialisti enako svetovali. On pa je vodil svojo politiko in ostal v republikanski stranki.

L. 1924 je bil prvič predsedniški kandidat, toda ne na listi republikanske stranke. Nominirala ga je konvencija "Konferenca za progresivno politično akcijo", kateri je predložil svoj program in svoje pogoje. Sprejela je oboje. V kampanji je napadal republikansko in demokratsko stranko, grmel na shodih proti privatnim interesom in propagiral program kakor ga je sprejela clevelandska konvencija K. P. P. A. Za LaFollettovo kandidacijo se je v teku par tednov kampanje pojavilo velikansko navdušenje med ljudstvom. Nominiran je bil dne 4. julija. Če se bi volitve vršile koncem julija, bi dobil veliko več glasov kakor jih je. Ali kipeče navdušenje se uhladi. Kapitalizem poseduje ogromen aparat in sredstva, katerih skupine ki so agitirale za LaFolletta niso imele. Počasi, sistematično, je kapitalistični aparat s svojim časopisjem, kino-gledališči in drugimi sredstvi obrnil mase od LaFolletta. Zbale so se krize — brezposelnosti, kaosa in drugih šib božjih, ki bi prišle, če bi bil izvoljen LaFollette. Tako je dne 4. novembra dobil samo pet milijonov glasov, medtem ko jih je dobil Coolidge nad šestnajst milijonov in demokrat Davis nad osem milijonov.

Ta rezultat je poparil mnoge progresivce, posebno pa unijske voditelje, ki so raditega prenehali verovati v praktičnost "tretje" stranke.

Med vojno je bil LaFollette v Washingtonu izoliran, ker ni odobral vojne politike ter nastopal proti nji tudi potem ko so Zedinjene države že napovedale vojno centralnim silam. "Patriotični" kongresniki in senatorji so ga zaničevali in zahtevali, da se mu vzame mandat. Bil je pozvan celo pred preiskovalno komisijo, pred katero je bil obtožen "veleizdaje". Re-

akcionarji v Wisconsinu so se pridružili valu zahtev, da se ga izključi iz senata in nekateri so celo zahtevali, da se ga zapre ali vsaj internira. Dijaki so nosili po ulicah njegovo podobo, jo obešali in zažigali. To se je ponavljalo večkrat in v mnogih krajih.

Po vojni, ko je histerija nekoliko polegla, je njegov ugled zopet rasel. Na mirovni konferenci so odločevali imperialisti in skrupulaci mir, ki ne more roditi drugega kakor novo vojno, če se ljudstvo prej ne izpametuje. Ta mir je opral "izdajalski" madež z LaFolletta. V senatu se je po vojni znova zbrala pod njegovim vodstvom skupina insurgentov — republikanski in demokratski senatorji, ki so prizadejali stari gardi obeh strank mnogo neprilik. Razkritje oljnih škan-dalov, grafta na debelo, korupcije v Hardingovem kabinetu in drugih zločinov vladajoče kaste je bilo delo LaFolletta in njegovih pristašev v senatu in zbornici poslancev. Nad leto dni si je prizadeval spraviti znani Teapot Dome škandal pred javne tribune. Leto dni ga je mogočna kapitalistična mašina zakrivala — potem pa je izbruhnilo da je zasmrdelo v vsak kotiček te republike in po vsem svetu. To je bilo samo nekaj mesecev pred predsedniškimi volitvami. Ljudstvo je videlo in vedelo o korupciji, ko pa se je imelo odločiti za korupcijo ali proti nji, je glasovalo za Coolidge in za korupcijo. Ravno ko je LaFollette umrl, je zvezno sodišče odločilo, da so bila oljna polja v Teapot Domu in drugje — pravilno, to je, legalno pridobljena. Lopovi Fall, Daugherty itd. so torej "čisti", dasi lahko vsak otrok ve, da so bili zapleteni v najumazanejšo, kolosalno korupcijo.

Čikaški dnevnik "Tribune", ki je eden vodilnih kapitalističnih listov v tej deželi, je povodom LaFolletteve smrti v uredniškem članku pisal, da je bil LaFollette velik, toda njegov ugled je padal ker se je nagibal bolj in bolj k socializmu. Vse kapitalistično časopisje mu je po njegovi smrti priznalo vrline in sposobnosti, katere so mu v življenju odrekali. Bil je človek kakršnega morajo spoštovati tudi sovražniki, ako ne v življenju, pa vsaj po smrti.

Ko je LaFollette v Wisconsinu zadnjič kandidiral za senatorja, mu socialisti niso postavili protikandidata. V predsedniški kampanji l. 1924 so se skupno z unijami v KPPA, borili za izvolitev LaFolletta. Prejšnja leta pa so bili proti njemu v opoziciji, ne radi njega kot osebe, ampak radi njegove taktike, ki je nasprotovala združenju radikalnih sil med ameriškim ljudstvom v svojo politično stranko. Od te taktike je poznejša leta popuščal in celo pristal v socialistično zahtevo, da se po predsedniških volitvah skliče konvencijo, ki naj reši vprašanje ustanovitve nove stranke. Konvencija se je vršila, a njen rezultat ni bil tak kot so hoteli socialisti. Zastopniki večine unij in progresivci so navajali razne vzroke, predvsem pa so naglašali argument, da ameriško ljudstvo še ni pripravljeno ločiti se od republikanske in demokratske stranke. LaFollettova skupina in gotove progresivne unije so kljub temu sklenile ustanoviti novo stranko, s katero pa so socialisti odklonili sodelovanje, ker ni sprejela njihovega pogoja, da mora nova stranka obstajati ne le iz posameznikov, ampak iz unij in delavskih političnih strank.

Robert M. LaFollette je bil rojen na farmi blizu Madisona v Wisconsinu dne 14. junija l. 1855. Pokopani je bil v Wisconsinu.

S svojim delom si je zgradil v ameriški zgodovini trajno ime in časten spomin.

ADAMI PRED ADAMOM

Pogled v prazgodovinske dobe človeka.

Pređaval Ivan Molek v klubu št. 1 J. S. Z. v Chicagu, Ill., dne 27. februarja 1925.

(Konec.)

Ampak visoko čelo samonasebi še ni dokaz bistre pameti in angeljske narave. Človeški možgani, nahajajoči se pod visokim čelom, nosijo v sebi podedovane instinkte tisočerih generacij, ki segajo celo v staro kamneno dobo. O-gromna večina teh instinktov — pravzaprav vsi — je takih, da je človek še vedno divjak, če s jim udaja. Tri četrtine svojega časa, odkar živi na svetu, je človek prebil z ubijanjem živali in ljudi. To dela še danes. Ubija živali in ljudi. Človek ima božjo zapoved, ki pravi, da ne sme ubijati, ima svoje lastne postave, ki mu vele-vajo, da ne sme ubijati, kljub temu ubija. Človek je po nagonu ubijalec — poglejte otroke: brez malega vsi otroci, posebno dečki, do 15. leta so krvoločni, ker po svojem duševnem razvoju predstavljajo divjaško človeštvo in je v njih instinkt ubijanja dosti močnejši kakor pri odrastlem človeku — poleg tega pa še ima socialno življenje tako slabo urejeno, da je prisiljen ubijati. Gospodarske razmere so take, da mora močnejši vedno ubijati slabejšega na ta ali oni način. Vojna je najočitnejši izraz divjaškega ubijalskega instinkta. Dokler so vojne na svetu — sankcionirano klanje na debelo — in dokler so eksekucije v kakršnikoli obliki — sankcionirano klanje na drobno — toliko časa ne bo prave civilizacije. Človeku, ki bo res civiliziran, ne pride nikdar na misel, da bi ubil so-človeka. V bodoči človeški družbi bodo smatrali umor za bolezen in redkega nesrečneža, ki dvigne roko na brata človeka, pošljejo v bolnišnico kot bolnega človeka. Ubijalski nagon izgine, toda ne toliko časa, dokler bo država sama, najvišja oblast v družbi, podžigala ta instinkt z ubijanjem na drobno in debelo. Kani-balski instinkt je izginil, ampak šele po dolgem, dolgem času — in še danes ni popolnoma zatrt. Še najdete obskurne divje rodove na pacifičnih otokih, katerim je človeško meso najslajša delikatesa.

Nagona ubijanja ne iztrgajo iz človeka nobene postave in nobeni lepi moralični nauki, pač pa ga zatre vedno močnejši nagon ljubezni. Tu ne mislim spolne ljubezni, temveč bratsko ljubezen do človeka sploh. Plemenito čutstvo ljubezni, simpatij in usmiljenosti je še zelo mlad instinkt. Pri otrocih ga navadno ne vidite. Otroci se nikoli ne joka iz ljubezni ali usmiljenja. Divjak ni poznal tega instinkta. Ko se ta instinkt enkrat razvije do svoje popolnosti, da bo človek tako ljubil človeka kakor ga danes sovraži in pobija, takrat bo šele na svetu človeš-

tvo, ki bo res sposobno za napredek, o kakršnem danes še ne moremo sanjati. Mislim maso v splošnem, ne posameznikov. Posameznike imamo že danes, ki so prežeti s tem plemenitim instinktom, toda ti ne štejejo.

Drugi instinkt, ki zadržuje človeka na poti napredka, je zavist, sebičnost, samoljubje. Kakadar vidim človeka, ki pozeleni kakor kuščar, ko sliši, da je ta ali oni dosegel večji uspeh kot on, in ki potem dela na vse načine, da bi ta uspeh svojega bližnjega omalovažil in izpodjedel, tedaj vidim Neanderthalca, kako skrit za skalo preži z gorjačo v roki na svojega brata, da ga pobije zato, ker je imel več sreče na lovu kot on. Civiliziran človek, ki bo res civiliziran, ne bo nikomur zavidal uspeha, pač pa bo vesel, da je kdo drugi dosegel nekaj, česar on ni mogel doseči. Sebičnost, samoljubje in nezaupnost se morajo umakniti bratoljubju, požrtvovalnosti in kooperaciji.

Imamo še druge take bacile v krvi. Strahopetstvo, hlapčevstvo, klečeplaztvo itd., ki delajo iz človeka hinavce, sužnje in sploh ljudi brez lastne volje in brez lastnega mišljenja. Masa takih ljudi je najboljši gnoj za polje reakcije in splošnega izkoriščanja.

Lenoba! Tudi to je podedovana bolezen. Divjak je len in dela se loti le takrat, kadar mu gre voda v grlo. Divjak ljubi igre in boj, ne pa dela. Otroci so tudi taki. Eden glavnih znakov prave civilizacije bo ljubezen, veselje do dela. Ali morda že danes norimo veselja do dela? Mar je kdo med vami, ki ljubi tovarno radi tovarne in delo v tovarni radi dela samega? Prosim vas, koliko vas je? Lahko mi rečete, da vas imam za norca, če bi trdil, da ste do ušes zaljubljeni v delo. Razen peščice umetnikov in intelektualcev, ki rajši stradajo in umro gladu, kakor da bi se ločili od svojega dela, ni nikogar, ki bi delal iz ljubezni do dela. Vsakdo dela zato, ker mora, ker je prisiljen, da dobi denar za kruh, obleko, stanovanje in druge potrebščine. Vsakdo se rad iznebi težkega dela, če se le more. Bogatini ne delajo. Če bi ljubili delo, bi tudi oni delali. Tako pa delajo le tisti, ki morajo. Resnica je, da težko in neprijetno delo ne bo nikdar priljubljeno, ampak bodoči človek, ki se ne bo več pojal za zasebnim dobičkom, bo znal delo olajšati; naredil bo delo atraktivno, privlačno, mikavno, da bo res veselje delati. Vsa težka, grda dela prepusti strojem. Razlika med današnjo in bodočo tovarno bo tako velika kakor je danes med kovačnico in opernim gledališčem.

Kako se človek otrese naštetih in mnogih drugih podedovanih slabih instinktov? Katere in kakšne sile delujejo za preobrat človeške nature v smer bratske ljubezni, do dela in znanja ter vseh plemenitih čednosti, ki so lastne višji civilizaciji?

Če pogledamo nazaj v prazgodovino človeštva, vidimo, da je duševni napredek vedno sledil gospodarskemu napredku. Kanibal je dal slovo človeškemu mesu, ko je imel dovolj živalskega mesa na razpolago — ko je znal narediti boljše orožje za pobijanje divjačine. Vsak korak naprej v načinu pridobivanja hrane, obleke in drugih potrebščin ter razvedrila je pomenil od nekdanj novo zarezo na rovašu duhovnega napredovanja človeške mase. Način pridobivanja življenskih potrebščin, to se pravi čisto po domače: kako in kje dobiš svoj vsakdanji kos kruha, svoj kot in svoje potrebne vesele ure, to je tisto, čemur pravimo gospodarske ali ekonomske razmere, katere vedno in vedno poudarjamo in podčrtavamo na vseh naših javnih tribunah. Ekonomske razmere so tisti mogočen zakon, ki odločuje o napredku in nazadovanju človeške družbe, posameznika in mase. To je tista sila, ki vpliva tudi na človekovo notranjost, na človeško naturo in jo izpreminja.

Ekonomske razmere! Ekonomske razmere vplivajo najbolj na notranjo stran človeka. Socialisti so prvi odkrili ta zakon in do danes nam ni še nihče dokazal, da to ni res.

Ta zakon — zakon ekonomske determinacije — pravi: Kakor človek živi, tak je. Z drugimi besedami: Gospodarska ali ekonomska stran življenja odločuje o vseh drugih vprašanih življenja. Vsi drugi faktorji so podrejeni ekonomskim razmeram. Gospodarske razmere, kakršne vladajo danes, ne morejo izboljšati notranjega človeka. Ekonomski sistem, ki še vedno povečuje umor na debelo, ne more osvoboditi človeka ubijalskega instinkta; sistem, ki ima izkoriščanje človeka po človeku za najvišji smoter življenja, ki je razdelil civilizirano človeštvo v dva razreda in degradiral delo na predmet privatnega dobička, ni v stanju razviti v človeštvu plemeniti nagon bratske ljubezni, kooperacije, zaupnosti in veselja do dela. Tak sistem poživlja divjaške instinkte, mesto da bi jih zatiral.

Nasprotniki socializma nam večkrat pravijo: "Vse je dobro, vse je lepo, ampak socializem ne more izpremeniti človeške nature." Mi odgovarjamo: Res je. Socializem ne more izpremeniti človeške nature. Nobena gospodarska revolucija, industrijska in ne socialna revolucija še ne naredi angelja iz človeka. Ampak socializem lahko izpremeni razmere, katere izpreminjajo človeško naturo.

Dobre ekonomske razmere lahko povpspešijo razvoj človeka na njegovi najpočasnejši strani. Materijalno blagostanje je najboljše zdravilo zoper zločinske nagone v masi. Dobra rešitev ekonomskega vprašanja je obenem rešitev zavozljanega vprašanja človeške narave. Kadar se človeštvo, takozvano civilizirano človeštvo otrese svojega največjega prokletstva — razrednega boja, tedaj stori največji korak na

pohodu v pravo civilizacijo. To se lahko doseže z revolucijoniranjem človeške družbe, preobratom družabnega reda, preustrojenjem ekonomskega sistema. To velikansko nalogo pa mora izvršiti tisti razred človeške družbe, ki ima največ dolžnosti in najmanj pravic, to je razred delavcev — vseh delavcev, ne le delavcev v tovarni, rudniku in na polju, temveč tudi delavcev v laboratoriju, šoli itd., izkratka ročnih in duševnih delavcev. Znanstveniki so tudi delavci, zelo koristni in v mnogih slučajih najpožrtvovalnejši delavci, brez katerih bi bil vsak napredek nemogoč.

Kadar torej razred delavcev revolucijonira ekonomski red in položi temelj novim ekonomskim razmeram, boljšim kot so sedanje, bodo te razmere kmalu revolucijonirale tudi instinkte, duha in srce in ustvarile novega človeka in novo človeštvo, brez katerega ne more biti nove človeške družbe.

Slovenski domovi v Ameriki in dom J. S. Z.

Ameriški Slovenci imajo že precej dvoran, največje v Clevelandu, kjer jim je velika, moderna dvorana tudi potrebna. Razun tega je še nekaj drugih večjih slovenskih domov in večje število manjših dvoran. Skoro pri vseh so sodelovali socialistični delavci in pri mnogih so bili celo vodilni faktor. Vzlic temu še nimamo delavskega doma v pravem pomenu besede — poslopja, ki bi služilo ne vsem strujam ampak delavskemu razredu in delavski vzgoji.

Ameriški socialisti imajo People's House v New Yorku, ki je središče aktivnosti socialistov v vzhodnih državah in duhovni centrum vsega ameriškega socialističnega gibanja. People's House ni navadna dvorana "za veselice in seje", katerim je posvečena velika večina slovenskih dvoran. V People's House je nastanjena Randova šola socialne znanosti (Rand School of Social Science) ki je ena največjih šol te vrste na svetu. L. 1924 je imela 2,127 dijakov. Rand School je socialistična ustanova in temu dejstvu gre zasluga, da je socialistično gibanje v New Yorku in v vzhodnih državah intelektualno jačje kakor v osrednje-zapadnih in zapadnih državah. Rand School izdaja vsako leto knjigo "The American Labor Year Book", ki je edina publikacija te vrste v Zed. državah. Vsebuje podatke o delavskih strankah, vseh unijah, o njihovih aktivnostih, konvencijah, delavskih učnih zavodih, časopisju itd. Stane \$3. V tem poslopju izhaja tudi najboljši socialistični tednik "The New Leader". People's House, kot že rečeno, torej ni samo navadna dvorana kakršne se oddaja v najem komurkoli, ampak je centrum socialističnih aktivnosti.

Brisbane Hall v mestu Milwaukee je centrala wisconsinskih socialistov. V Brisbane Hall je sedež milwauških lokalnih in okrajnih unij, uradi socialističnih organizacij, tiskarna in uredništvo dnevnika "Milwaukee Leader" in manjše dvorane za zborovanja.

Socialisti v Californiji, v St. Louisu, Mo., v Readingu, Pa. in nekaterih drugih krajih imajo svoje tiskarne in urade.

Finski socialisti so že pred vojno imeli večje število dvoran, tiskaren, listov in šol. Židovski socialisti imajo dvorane in šole v vseh večjih kolonijah.

Jugoslovanski socialisti smo šele na IV. zboru J. S. Z. l. 1923 v Chicagi sprejeli resolucijo, ki je nam odkazala delovati za zgraditev poslopja, v katerem bo centrum naših aktivnosti, naš People's House! V zboru J. S. Z. v Clevelandu so bili predloženi načrti in delegacija je osvojila tega po katerem se delo sedaj vrši.

Dosedaj je podpisanih nad \$5,000 delnic na katere je vplačanega nad \$1,200. To je za teh par tednov v katerih se kampanja za zbiranje sredstev vrši zadovoljiv začetek. Da pa bomo nalogo čim prej izvršili, se bomo morali požuriti. Do konca tega meseca se bo o stvari lahko sklepalo na sejah vseh klubov in ko bodo podatki v uradu, bo objavljeno poročilo o sklepih.

Vsak posamezni član lahko postane delničar, in vsak zaveden slovenski socialist, ako mu sredstva količjak dopuščajo, bi moral biti. Od vsakega kluba se pričakuje sodelovanja v meri kolikor ga bo mogel dati.

To je prva akcija, ki ima namen dati jugoslovanskemu socialističnemu gibanju v Ameriki poslopje, v katerem bodo uradi našega glasila in Zveze, knjigarna, časopisna tiskarna in zborovalni prostori ki bodo služili tudi za našo šolo. To je velik program in nelahko izvedljiv. Pa vendar ni težak, če se naše zavedno delavstvo zavzame in sklene, da je pripravljeno tudi v tej smeri žrtvovati kakor je žrtvovalo za stvari nad katerimi nima kontrole, ali pa samo delno in ki ne služijo izključno njegovim namenom.

Sodrugí, naprej z delom za Dom jugoslovanskega socialističnega delavstva v Ameriki!

Borba za službe in vodstvo v jugoslovanski sekciji ameriških komunistov.

Ko je bil pred par leti "izbačen" iz jugoslovanske "komunistične" sekcije Workers' Party Teodor Cvetkov, so rekli, da se je očistila nesnažnih primesi in postala "prava" komunistična. Ali kmalu so zopet "čistili" in tako so čiščenje vrši od kar je postala — "čista".

V nepomirljiv spor ki traja vsled lova za službe in tekme za vodstvo v jugoslovanski federaciji Ruthenbergove-Fosterjeve stranke, je moralo znova posečj strankino vodstvo, ki je v dolgem pravoreku pošteno okaralo neobgljence kakor se pokara neobgljive in nerazsodne otroke.

Eksekutiva Workers' Party se v svojem pravoreku pritožuje, da večina odbora jugoslovanske sekcije noče izpolniti strankinih ukazov, raditega ji je dala nov ukaz — priobčiti pravorek eksekutive v "Radniku" in priobčen mora biti tudi v "ostalih" strankinih listih. ("D. S." ga gotovo ne bo priobčila, ker se boji da bi njeni čitatelji ne videli kaj se godi za kulisami njenih bosov.)

Obsodba, ki jo je moral "Radnik" priobčiti v izdaji z dne 20. junija, se pričinja:

"Skozi več mesecev je centralni izvrševalni odbor Workers' Party poskušal ublažiti poostrujoči se spor v jugoslovanski federaciji in pomagati dvema vodilnima skupinama v nji priti potom pregovorov in sporazuma na pot skupnega, enotnega dela. Ti poskusi niso bili uspešni in centralni izvrševalni odbor je prisiljen v in-

teresu stranke direktno intervirati v tem sporu in obrniti pozornost vse stranke na situacijo v jugoslovanski federaciji."

Že ta uvod dokazuje, da so si "jugoslovanski" komunisti močno v laseh in da je treba obrniti "pozornost vse stranke" na situacijo v jugoslovanski komunistični sekciji, da se jo reši destruktivnih vplivov.

Vzrok je ker se "voditelji" drug drugega izključujejo in drug drugega mečejo iz službe. Ker njihova organizacija ni v stiski za sredstva, so ustvarili precejšnje število plačanih mest, za katera se potegujejo številni "borbeni" aspiranti. Eksekutiva W. P. graja večino jugoslovanske sekcije, ker je zavrgla strankine odloke in nadaljuje s svojo "tiransko politiko" proti manjšini v sekciji, ki jo vodita med drugim bivši "Radnikov" urednik Fišer in okrožni organizator Mikalački. Večina je oba "kvitala" iz službe, Ruthenberg pa ji je v imenu strankine eksekutive ukazal, da mora dati Mikalačkiju staro službo, Fišerju pa "ravno tako dobro in važno službo" kakor je bila služba glavnega urednika "Radnika", katero je opravljal dokler ga ni izpodrinil Zinič.

Večino odbora jugoslovanske (oziroma hrvatske) sekcije "vodita" Zinič in Korl Novak. Ta dva sta dobila ukor, ukaz in svarilo, da se jima za enkrat še prizanese, toda če se ne poboljšata, bosta sledila Cvetkovu, to se pravi v slang angleščini, "out you go!"

Korlnu bere strankina eksekutiva levite in mu zaščuje, da naj prične "komunistično delati", pokorava naj se strankinim sklepom in se sporazume z manjšino odbora, ali pa ne dobi odveze.

En vzrok spora je tudi "rdeča pomoč". To je organizacija, kateri so komunisti dali "nestrankarski" značaj, zato da lahko kolektajo pod nestranskarstvo firmo za svoje namene. Pravzaprav je namen "rdeče pomoči" zbirati sredstva za politične jetnike, za obrambo voditeljev ki jih preganjajo oblasti in take reči. Dose-daj so imeli že več takih nestranskarstvih organizacij, ali ko se ena izčrpa, ustanove novo, da je več dohodkov. Glavni del sredstev, ki jih naberejo na ta način, gre za kolektorje in govornike. V odbor "jugoslovanske rdeče pomoči" ni Fišerjeva-Novakova skupina pustila nobenemu članu manjšine, izvolila pa je nekaj nekomunistov radi "nestranskarstva". Ruthenberg hoče, da dobi tudi manjšina nekaj odborniških mest v "rdeči pomoči".

Za Fišerja zahteva strankina eksekutiva, da mu da odbor hrvatske sekcije službo organizatorja v pittsburskem distriktu, ki ga smatra za enega najvažnejših. Plača za organizatorje je baje 850 na teden.

Ako bi prostor dopuščal, bi objavili izjavo eksekutive W. P., tikajoča se "spora" v jugoslovanski sekciji v celoti, toda v informativne svrhe bo zadostoval ta spis.

Delavstvu priporočamo, da ne nudi njihovim ustanovam nikakega sodelovanja, dokler bodo njihove akcije le sredstvo za kolekte, denar pa trošili "voditelji" v medsebojnem boju in intrigah. Ako celo eksekutiva komunistične Workers' Party nima pravega zaupanja v vodstvo svoje jugoslovanske sekcije, kako naj ga imajo drugi delavci?

Delavca delodajalec ne vpraša, da-li je naroden, veren ali svobodomiselen. To ga ne zanima. Zanima ga le, koliko bo mogel iz njega iztisniti profita, in zanima ga, če ima pred seboj človeka, ki se zaveda da je delavec.

ANGELO CERKVENIK:

SKOZI MEGLO

(Nadaljevanje.)

Povedala mi je še, da hodi vsak dan molit Kristusa, da hodi samo k sv. Antonu novemu ker tam imajo ravno takega Kristusa, kakor si ga je pozelela. Lep je, je rekla, in voščeno polt ima, joče na križu, telo se mu trese; tako silno, tako nepopisno lep je... Ure in ure kleči z globoko k njegovim nogam sklonjeno glavo in moli.

Tako mi je pripovedovala.

Tudi jaz bi bila šla rada tja, tudi jaz bi bila molila rada tistega, ravno tistega Kristusa... In z njo bi bila šla rada, z njo!

Ivan, vidiš, celo mene je okužil ta svet. Bolan je ta svet.

Ali nisem le jaz bolna, svet pa zdrav?

Ne vem, kako je. Nikakor pa nočem biti takšna, kakršen je ta svet; nočem biti, postajam mu pa vsak dan podobnejša.

Sramovala sem se svoje sotrpinke, svoje najboljše in najvdanejše prijateljice. Zbežati sem hotela, da bi se ji skrila!

Zato razumem Ivan, zakaj je tvoja moč prešibka, da bi mogla uspešno ljubovati tej neodoljivi kužni bolezni.

O Ivan, prav ničesar ti ne očitam — ljubim te tako zelo, da bi ne mogla živeti brez tebe. Še s teboj tako težko živim. In vendar moram živeti brez tebe!

Ali ne umiram?

Ti ne živiš z menoj.

Res je: prijazen si z menoj in ljubezniv. Niti ene žal-besedice mi nisi do danes še rekel. Niti z očesom nisi trenil, pa kljub vsemu: ti bežiš pred menoj.

Natanko vem, zakaj bežiš. Tudi jaz ljubim Heleno, pa sem bežala, ko sem jo zagledala.

Če bi te tako ne ljubila, bi šla nazaj s Heleno, kajti žiga ne izbrišem nikdar.

Vlačuga sem bila, sem in ostanem.

Vlačuga... oh."

Pisala je vsak dan, in vse kar je napisala je bilo bolno in žalostno. Ko je čitala, kar je napisala prejšnje dneve, se je izpraševala: Ali je res kar pišem, ali ni res? Ali me ne goni zgolj brezumna želja dvigniti se nad vsakdanje ljudi, štrleti kvišku, kakor ruševine starih gradov med samimi modernimi vilami? Ali tudi res občutim kar pišem — ni li morda vse samo plod blodnih možganov...?

Pa ni bil vse samo plod blodne domišljije. Živa resnica je bila. Vpraševala se je, ker je upala, da bo mogla pritrčiti svojim upajočim vprašanjem. Njeno vpraševanje je le potrjevalo trdo resnico njene bolesti.

Ivan se je bil nekoliko pomiril. Gmotne neprilike so silile njegove misli v drugo smer. Borba za kruh in posteljo je osvežujoče uplivala na njegovo duševno življenje.

Sem pa tja ga je kdo ujezil s kako hudobno opazko. Tedaj je ponavadi vzrojil in prisegal, da se maščuje.

Pred novim letom je prejel po pošti povabilo odvetniške zbornice na Silvestrovo noč, na ples. Na drugi strani povabila je predsednik odvetniške zbornice Dr. Rappija lastnoročno pripisal:

"Če mislite, da vam ni mogoče s soprogo udeležiti se plesa, morete poslati vstopnino. Iivaležno bomo sprejeli!"

V resnici ni nihče računal, da bi se Ladavac mogel udeležiti plesa. Bil je član zbornice in bili so takorekoč prisiljeni povabiti ga. Mislili so si: odrinil nam bo nekoliko kronic in stvar bo za obe strani ugodno rešena.

Pa so se motili. Tudi če bi ne bil Rappija pripisal vabilu tiste nesramne pripombe, bi bil danes šel; tudi če bi ne bil prejel povabila bi bil danes šel. Uprav ta ples je hotel obiskati s svojo ženo, in sicer ravno zato, ker je ta žena vlačuga, ravno zato ker hoče vdreti v to družbo, ker hoče razbiti ta trdi krog izvoljencev. Tresel se je v razburjajočem pričakovanju. Na plese ni nikdar hodil, niti tedaj ne, ko je bil samec. Sovražil je ples, kakor je sovražil vse, kar je bilo vsakdanje, v prvi vrsti pa vse banalne užitke povprečnih ljudi.

Olga se je veselila. Zazelela si je spoznati to visokorodno družbo, to družbo, ki je marsikomu komaj pristopna, počestnicam pa popolnoma nepristopna. Že oddavna je slutila, da ta družba ne pripušča v svoj krog umazanih grešnikov, ker je sama bolj umazana in bolj grešna, kakor vsi umazani grešniki. Vendar pa je hotela videti, koliko jo ta družba nadkriljuje.

Oblekla se je v težko belo-svileno obleko, z zlatimi okraski. Lepa je bila, da se je Ladavac na tihem začudil in zbal . . .

V dvorano sta vstopila med zadnjimi. Vsi so onemeli, kajti prav nihče ni pričakoval, da prideta Ladavac in njegova soproga. Plesalci so ukočeno obstali in zrlji v lepo žensko in ponosnega moža, ki sta stopala samozavestno po sredi dvorane. Znanci so Ladavca malomarno pozdravljali, on pa jim je premagujoč srd in sovraštvo prijazno odzdravljaj. Tudi Olga se je ljubeznivo priklanjala na levo in desno, čeprav ni nje nihče pozdravil.

"V to družbo naj bi se torej urinila, je smehljajoč se šepetala njena duša, v to družbo! Saj mi ni treba prav nič siliti se v to družbo! Saj sem med samimi dobrimi znanci, ki so se potegovali za mojo ljubezen . . . ha, ha . . . ljubezen . . . Vsak drug obraz mi je dobro znan, vsak drug obraz je že užival lepoto mojega telea . . . Saj se samo vračam v družbo, ki sem jo

pred kratkim časom zapustila . . . Glej, glej, tudi Helenin ljubček je tukaj! Tudi on, in kakšno damo ima . . . sram ga je, obrnil se je proč . . . strahopetec! To povem Heleni!"

Še ponosneje se je vzravnala, še lepša je postala stopajoč in izzivalno gledajoč vsakemu znancu v obraz . . .

Vsi ti obrazi pa so se poskrili; izginili bi bili, pa niso mogli. Svoje žene so imeli s seboj in svoje neveste.

Vsedla sta se popolnoma sama k belo pregrnjeni mizi in sta si naročila kavo.

Ladavac je napisal na svojo vizitko:

"Gospod Dr. Rappija! Pri prvem valčku morate priti po mojo soprogo! Zagotavljam Vam, da je izborna plesalka! Potem pa pridete k naši mizi! Če mi ne izpolnite te želje, že veste . . ."

Zalepil je vizitko v drobno kuverto in jo poslal po natakarkju Rappiji. Potem pa sta se smejala in kramljala.

"Danes boš kraljica na tem plesu, Olga!"

"Ne razumem te prav!"

"Najmanj polovica teh-le harlekinov pride in te počasti! Prvi pride po tebe Dr. Rappia."

"Ali misliš, da pride, da pridejo? Ali se ne bodo sramovali?"

"Pa še kako se bodo sramovali, a prišli bodo navzlic temu, kajti jaz hočem, da pridejo! Hočem in morem jih prisiliti!"

"Hočeva, Ivan! Razumem. Orožje imava v rokah! Solnce in svetlobo imava — in vsak trenutek moreva razgaliti njihovo življenje. Javnosti se boje! O Ivan, res je, najmanj polovico jih poznam . . ."

Žalostno je spregovorila poslednje besede. A le napol se je zavedla kako strašna je resnica, ki jo je povedala. Zardela je. Zbala se je, da je prilila skeleči Ivanovi rani jesiha. Toda danes ga ni ranila. Sovraštvo je najsilnejše čustvo . . . in ker je bilo njegovo sovraštvo vedno večje, kakor kako drugo njegovo čustvo, mu je danes bilo žal, da njegova žena ne pozna vseh.

"Katere poznaš, Olga? Povej, nič se ne sramuj! V boj greva, in bila bova borbo na življenje in smrt. Morda podleževa, a ne verujem! Zmagala bova . . . to je golazen."

Ime za imenom je pisal na papir. Nekatere je potem prečrtal. Izbral si je najvplivnejše med njimi, najbogatejše. Ni pa pozabil na aristokrate . . .

Na drugem koncu dvorane so se zbrale k posvetovanju dame, ki se jim je zdel ta posel najmanj predrznost in nesramnost.

Dalje prihodnjik.

Ne ponižuj dela s stremljenjem po velikih dohodkih z brezdelnim življenjem na račun drugih. Dvigni čast dela v svojih očeh, da ga boš dvignil v drugih, kajti delo je, ki ustvarja!

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

Slovenski socialisti v Kansasu v akciji.

Po preteku več let se je dne 14. junija v Edisonu vršila prva konferenca kansaških klubov J. S. Z. V kansaških naselbinah je do l. 1917 socialistično gibanje cvetelo in naše delavstvo je bilo domalega vse prežeto s socialističnim duhom in organizirano v socialističnih klubih. Vršile so se skupne konference, ki so bile za javno življenje kansaških rudarjev zelo važnega značaja. Ali prišla je vojna histerija, nesoglasja, različne simpatije, pozneje splošni navali reakcije na delavske organizacije križem Zedinjenih držav, in socialistična stranka v Kansasu je doživela krah da so od nje ostale le tu pa tam še kake skupine, ki so vztrajale na valovih povojnega kaosa.

Kansaške premogarje so spravile iz ravnotežja tudi stavke. Navali operatorjev, nespornosti z vodstvom unije v Indianapolisu, boj proti Howatu od strani konservativne klike v U. M. W., nepremišljeni koraki, — to so nekateri izmed številnih vzrokov, da so napredne kansaške naselbine prestale biti v prvih vrstah na polju socialističnih aktivnosti. Mnogo slovenskih rudarjev, ki so nekoč delovali v teh krajih, se je izselilo radi slabih delavskih razmer, katere pa danes tudi drugod niso boljše. Medsebojni prepiri v posameznih naselbinah so bili tudi ovira obnovljenju socialističnih klubov. Prav taki lokalni spori, ki večinoma nimajo strankarskega značaja, ampak izvirajo deloma iz zadnjih stavk in njihovih posledic, deloma iz drugih vzrokov, so še danes ovira reorganiziranju socialističnih klubov.

Največ vztrajnosti v teh zmešnjavah je še pokazal socialistični klub J. S. Z. v Grossu, ki je bil nekaj časa v preteklih letih edini klub JSZ. v državi Kansas. Agitatorjem in drugim zavednim delavcem se je pozneje posrečilo organizirati, oziroma reorganizirati socialistične klube v Armi, Mulberryju in Edisonu.

V soboto 4. julija prirede kansaški klubi na Breezy Hillu veliko veselico z raznim sporedom, na katero je povabljeno vse naše delavsko ljudstvo tega okraja.

Dne 1. maja se je vršila pod avspicijo tukajšnjih društev SNPJ. majska slavnost, na kateri je nastopil kot slovenski govornik med drugimi s. Jože Zavertnik. Večer prej se je vršil sestanek sodrugov in simpatičarjev, na katerem se je razpravljalo o agitaciji za soc. stranko.

Kansaške naselbine se torej vračajo na polje aktivnega dela za socializem.—P.

Sprememba sej kluba št. 27 v Clevelandu.

CLEVELAND, O. — Socialistični klub št. 27 je na svoji redni seji dne 14. junija sklenil, da se skozi poletno sezono vrši samo ena redna seja na mesec, in sicer dopoldne vsako drugo nedeljo v mesecu do oktobra, potem pa zopet dve kakor navadno. — *Tajnik.*

SLOVENSKEMU DELAVSTVU V HERMINIE, PA.

Socialistični klub št. 69, JSZ., zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu po seji društva SSPZ. (dopoldne). Zborujemo v društveni dvorani. — Rojaki, pristopajte v naše vrste!—Anton Zornik, Box 202, Herminie, Pa.

Iz Clevelanda.

CLEVELAND, O. — Kapitalistične sile delujejo na vse pretege, da omeje socialistično gibanje in da maso odvrtačajo od njega. Poslužujejo se raznih taktik. Včasih so glasni in se bore odprto, včasih pa tako neodkrito, tiho in smotreno, da razumejo njihovo igro samo razredno zavedni delavci.

Dne 30. in 31. maja smo tu imeli konvencijo članstva soc. stranke, banket in shod. Gotovo ni v interesu gospodarjev, če bi Debsa, ki je predsedoval konvenciji in govoril na shodu, poslušalo deset, petnajst tisoč ljudi, če bi clevelandsko delavstvo v masah manifestiralo za socializem. Kljub temu, konvencija in druge naše priredbe so dobro izpadle. Konvencije se je udeležilo nad 150 sodrugov in sodruginj iz petih različnih držav. Razmotrivala je o organizatoričnem delu, o gmotnih problemih in o časopisju s posebnim ozirom na "The American Appeal", ki ga bo soc. stranka pričela izdajati tedensko januarja prihodnje leto. Konvencija se je vršila 30. maja in je trajala do 6. zvečer. Po konvenciji je bil banket, katerega se je udeležilo okrog 180 oseb. Vršil se je v znamenju navdušenja za pojačanje socialističnega gibanja. Udeleženci so prispevali v prid prej omenjenemu novemu listu \$555 v gotovini, drugi pa so obljubili poslati prispevke v znesku \$205 pozneje. Naš klub št. 27, JSZ., je prispeval \$10. Govorili so razni sodrugji, vsi prepričani, da ima socialistična stranka pred seboj veliko bodočnost. Ganljiv je bil prizor, ko je mali deček prinesel Debsu cvetlice in mu deklamiral lepo pesem. Debs je dejal, da ne bi dal tega šopka in ljubezni s katero mu je bil izročen, za vse Rockefellerjeve, po krivici pridobljene milijarde.

Dne 31. maja se je vršil v mestnem auditoriumu velik shod, toda udeležba ni bila tolikšna kakor na prvem Debsovem shodu v Clevelandu potem ko je prišel iz ječe. Bil je izredno lep dan, prvi v pomladanski sezoni, in ljudstvo je drlo iz mesta na prosto. Kapitalistično časopisje je dan za dnem pred tem shodom pripravljalo publiko na cirkus, konjske in avtomobilske dirke, igre in podobne stvari, ki so se vršile isti dan. Tako so sistematično in smotreno obrnili pozornost ljudi na druge stvari, in taka je njihova igra. Kljub temu se je shoda udeležilo nad par tisoč oseb, kar je bilo v obstoječih okolščinah mnogo. Predsedoval je s. Joseph Sharts iz Daytona. Koncertni del programa so izvršili sodruginja Mrs. Anna Essen iz Pittsburgha, Miss Lock iz Chicage in s. Charles Schreiber iz Clevelanda.

S. Leo Harkins iz Philadelphije, ki je sodeloval pri pripravah za konvencijo in shod, je ostal v Clevelandu še teden dni po shodu ter pomagal pri organizatoričnem delu.

Dne 7. junija se je vršil piknik socialističnega kluba št. 27 na Reharjevi farmi v Nottinghamu, kateri je dobro uspel. Zjutraj je začelo deževati in mislili smo da bo treba prenehati s pripravami. A ker smo upali na uspeh, se je tudi posrečil. V Clevelandu je dež ponehal okoli 2. ure popoldne, v Nottinghamu ga pa sploh ni bilo. Ljudje so prihajali na piknik od vseh strani v tako velikem številu, da nam je vsega primanjkovalo, ker nismo pričakovali tolikšne udeležbe. Čisti preostanek piknika je \$95.26. Klub se vsem, ki so imeli

kakršenkoli način pomagali k uspehu, sodružno za-
hvali in upa, da mu bodo stali tudi v bodoče naklo-
njeni.

J. Krebelj, tajnik.

Aktivnosti kluba št. 45 J. S. Z. v Waukeganu.

WAUKEGAN, ILL. — Soc. klub št. 45 v Waukega-
nu-North Chicagi je dne 14. junija imel zelo intere-
santno sejo, katere se je udeležil tudi s. Charles Po-
gorelec, tajnik J. S. Z. Navzoč je bil tudi F. S. Tau-
char, ki se je mudil v naši naselbini po opravkih. Raz-
prave na seji so bile stvarne in njeni sklepi konstruk-
tivni. Diskuzij so se udeležili vsi navzoči, kar je vre-
dno priznanja. Želeli je, da bi imeli več in večkrat ta-
ke razprave, ker bistrijo pojme in navajajo članstvo
na skupno, smotreno delo.

Taktika, ki jo je klub na tej seji zavzel, je pravilna.
Nihče se ne more čutiti užaljenega, ako se je sempa-
tam kaj izreklo, kar komu mogoče ni ugajalo. Držati
se moramo vedno pravil in načel, pa je tudi eventu-
elna nesoglasja lahko premostiti. Ako se bo klub držal
te taktike in izključeval iz svojih sej vsako stvar oseb-
nega značaja, mu je zasiguran ne le obstoj, ampak tudi
napredek. Najvažnejše je, da se delavstvo, pred vsem
članstvo soc. organizacij, poglobi v socialistično vzgo-
jo in socialistično delo, ki je podlaga uspehu. V stvar-
nih razpravah se vežbamo v argumentiranje in govoru.
Diskuzije nas silijo misliti. Tako postane član res pre-
pričan socialist, sposoben braniti svoja načela, ker jih
pravilno pojmuje. Dober bojevnik mora biti izvežban
bojevnik.

Seja je razpravljala tudi o stavbi, ki jo namerava
zgraditi J. S. Z. za svoje potrebe in "Proletarca". Skle-
nili smo vzeti pet delnic, nekaj pa so jih obljubili vzeti
posamezniki. Razporejen je seje je bilo, da bo klub
priskočil še na pomoč za to ustanovo, ako bo potreba.
Apeliramo tudi na druge klube, da sodelujejo kolikor
je v njihovih močeh. Razprav sta se udeleževala tudi
v uvodu omenjena sodruga.

V klubov odbor so bili izvoljeni:

Martin Judnich, tajnik; Job Gantar, blagajnik;
Frances Zakovšek, zapisničarica, nadzorni odbor; An-
ton Vičič in John Zakovšek; Anton Vičič, organiza-
tor.

Sprejeli smo več sklepov za pojačanje naše agita-
cije, ki jih bomo izvajali to poletje.

V nedeljo dne 19. julija priredi klub piknik, in v
ta namen je bil izvoljen poseben odbor, ki bo uredil
vse potrebno. V slučaju slabega vremena se bo vršila
isti dan mesto piknika veselica v S. N. Domu.

Anton Vičič.

Socialistični klub v Canonsburgu za dom J. S. Z.

CANONSBURG, PA. — Klub št. 118 J. S. Z. je na
svoji prošli seji sklenil vzeti dve delnice socialistične-
ga doma J. S. Z. in je takoj odposlal vsoto \$50 v ta na-
men. Izmed posameznih sodrugov sta vzela vsaki eno
delnico sod. John Terčelj in Marko Tekavec. Pozneje,
kadar bodo boljše delavske razmere, so jih obljubili
vzeti tudi drugi, med njimi John Chesnik in Albert
Hrast.

K svojemu dnevnemu redu je klub št. 118 dodal
še točko "Dom J. S. Z.", pod katero se bo na sejah raz-
pravljalo o tej stvari.

Tukajšnje članstvo J. S. Z. bi naklonilo akciji za
zgradbo doma J. S. Z. veliko večjo gmotno pomoč, ako

bi bile delavske razmere količkaj stabilne. Ali brez-
poselnost tlači tisoče premogarjev in v takih okolšči-
nah je borba za kruh silno težka. Kljub temu, mi smo
odločni vztrajati pri delu za socialistično organiza-
cijo in pomagati pri vseh njenih akcijah kolikor nam
bo mogoče. Ob enem seveda upamo na "boljše čase",
in to je v teh časih edina tolažba. — *Poročevalec.*

Slovenskemu delavstvu v St. Louisu in južnemu Illinoisu.

V soboto 4. julija se bo vršilo v Triangle parku, 4100
So. Broadway v St. Louisu, Mo., velik manifestacijski
shod pod avspicijo socialistične stranke in s sodelo-
vanjem progresivnih unij, na katerem bosta glavna go-
vornika Eugene V. Debs in Oscar Ameringer. To bo
eno največjih socialističnih zborovanj, kar se jih je
vršilo v St. Louisu v teku zadnjih let. Udeležilo se ga
bo zavedno delavstvo iz St. Louisa in drugih krajev
države Missouri, istotako delavstvo iz južnega Illinoisu.

Slovenski delavci v okolici St. Louisa, udeležite se
ga tudi vi! Vsakdo, kdor le more, naj bo dne 4. julija
v Triangle parku.

V nedeljo 5. julija bo v dvorani Triangle (v parku)
konvencija članstva soc. stranke v Missouriju in juž-
nem Illinoisu. Vstop svoboden vsakemu dobrosto-
ječemu članu stranke. Članska knjižica je vaša pove-
rilnica. Vsak član ima pravico govora, stavi predlo-
ge in glasovati na nedeljskem zboru. Kdor želi dobiti
vstopnice naprej ali kake druge informacije, naj se
obrne na socialistični glavni stan v St. Louisu, 940
Chouteau Ave., kjer so tudi prostori socialističnega
lista "St. Louis Labor".

Zapisnik konference socialističnih klubov J. S. Z. v Kansasu.

Konferenca klubov J. S. Z. v Kansasu se je vršila
dne 14. junija 1925 v Edisonu. Otvoril jo je s. Frank
Klinkon, ki je na kratko pojasnil njen pomen in na-
men.

Za predsednika seje je bil soglasno izvoljen Pere-
grin Burgar, za zapisničarja istotako soglasno Jacob
Arh.

S. Anton Šular govori o važnosti delavske poli-
tične organizacije in apelira na sodruga, da naj s
skupnimi močmi podvzamemo potrebne korake, da
pridobimo sedaj še neorganizirane trpine v našo stran-
ko potom Jugoslovanske socialistične zveze.

Sprejet je bil predlog, da priredimo dne 4. julija
na Breezy Hillu piknik, ki se prične ob 2. popoldne.

Sprejet predlog, da se izroči pripravljalno delo za
ta piknik klubu št. 30 v Mulberryju, ki bo uredil vse
potrebno.

Anton Šular povdarja za važno, da izvoli ta seja
vsaj dva odbornika konference, ki bi od časa do časa
organizirala sestanke in skupne seje v agitatorične in
organizatorične namene. V razpravi se je sugestiralo,
da bi za enkrat zadostovala dva — tajnik in zapisni-
kar, oziroma pomožni tajnik. V tem smislu je bil spre-
jet tudi predlog.

Anton Šular je bil izvoljen za tajnika in John Kun-
stel za zapisničarja, odnosno pomožnega tajnika.

Predlagano in sprejeto, da se prihodnja konfe-
renca vrši v nedeljo 26. julija ob 2. popoldne na Breezy
Hillu. — Ker je dnevni red izčrpan, predsednik Bur-
gar zaključil zborovanje.

Peregrin Burgar, predsednik.

Jacob Arh, zapisničar,

Klub št. 1 v kampanji za pridobivanje novih članov in za dom J. S. Z.

CHICAGO, ILL. — Socialistični klub št. 1 je na seji dne 19. junija sklenil podvzeti večjo kampanjo za pridobivanje novih članov in članic ter se s tem pridružiti splošni kampanji za pojačanje socialistične stranke, katere se vrši v tem letu. Za organizatorične agitatorje se je priglasilo več sodrugov in ob enem je bil sprejet sklep, da se dobi naslove vseh naših znanih simpatičarjev in sploh tistih delavcev, ki so blizu našemu gibanju, čitajo socialistične liste in so v stanju postati aktivni sodrugi. Vse te bomo skušali dobiti v naš klub s pismeno in ustmeno agitacijo. Mnenja sodrugov na seji so bila, da bomo po tej kampanji imeli nad sto dobrostoječih članov in članic.

V razpravi o domu Jugoslovanske socialistične zveze so se zopet priglasili štirje člani in članice, ki so vzeli vsaki eno delnico. Dosedaj so člani in članice kluba vzeli za \$1,275 delnic in klub sam za \$3,000. Skoro vsi so že plačali prvi obrok.

Prošlo nedeljo se je vršil v Riverview parku piknik čikaške socialistične organizacije, pri katerem sta sodelovala tudi kluba J. S. Z. št. 1 in 20. Udeležba je bila mnogo boljša kakor na piknikih ki smo jih imeli v zadnjih petih letih. Že dve leti nam jih je pokvarilo deževno vreme, v nedeljo 21. junija pa smo imeli res lep dan. Po 4. uri se je začel pikniški prostor naglo polniti. Pri vходу je bilo prodanih precej nad dva tisoč vstopnic, več tisoč vstopnic pa so razpečale socialistične organizacije, listi in posamezni sodrugi v predprodaji. Na pikniku sta bila glavna govornika Oscar Ameringer in Walter Thomas Mills. Prihodnji naš piknik v tem parku bo v nedeljo 30. avgusta. V soboto 29. avgusta se bo vršila konvencija članstva, piknik naslednji dan pa bo imel značaj manifestacije za našo stranko in socializem. Glavni govornik bo E. V. Debs. — P. O.

Iz okolice Herminie, Pa.

Čitatelji "Proletarca" so iz prejšnjih dopisov iz tega kraja poučeni, da so nam stopili po predsedniški kampanji novembra prošlo leto za vrat in nas precej trdo tišče. Mogočcem se namreč ni prav nič dopadlo, ker smo toliko agitirali za La Folletta, ki je bil naš predsedniški kandidat in ki je v marsikaterem kraju dobil več glasov kakor oba kapitalistična kandidata (Coolidge in Davis) skupaj.

V društvo SNPPJ. v Herminie so se zaleteli radi "pijače". Znano je, da so takozvani agentje prohibicije sami največji kršilci te postave. Vsaki dan poročajo listi v enem ali drugem kraju, kako so možje, ki imajo nalogo uveljavljati postave, prejeli podkupnine in kako so v zvezi z butlegerji na debelo razpošiljali "žgano" pijačo. Radi intrig teh agentov in drugih naših neprijateljev imamo posel s sodišči in advokati že več mesecev. Na vsak način skušajo spraviti nekaj oseb v "džel". Enega so že obsodili.

Ako bi se šlo radi kakega butlegerstva, radi kakih posameznikov ki so delali profit s prodajo pijače, bi bile te mahinacije razumljive. V resnici so prizadete le organizacije, za katere se ne more reči da so negovalne pijančevanje.

Ljudje se naravno jeze, ker vedo kako se deli pravica, posebno v slučajih, kjer se gre radi kršitve prohibicije. Tisti, ki so na račun prohibicije v mnogih slučajih obogateli, imajo vso svobodo, druge, ki imajo

edini greh da ne vzamejo prohibicije dobesedno, se potišči v ječo, dasi ne trgujejo s pijačo. Nekateri krive A. Zornika, češ, ako bi on tako ne usiljeval radikalnih aktivnosti, bi bile oblasti prijazne z nami. Tudi La Follette jih je že slišal na ta račun, kako da je on kriv ako reakcija tepta po delavskem ljudstvu.

Te provokacije stanejo naše rojake že lepo vsoto dolarjev. Življenje v društvenem oziru je omrtvelo, ker zgube ljudje pod takimi pritiski dobro voljo in zato se še toliko več jeze, dasi jim nič ne pomaga. — X.

Novi odbor dramatičnega društva "Ivan Cankar".

CLEVELAND, O. — Na svojem občnem zboru dne 16. junija t. l. je dramatično društvo "Ivan Cankar" izvolilo sledeči upravni odbor:

Predsednik J. P. Terbižan; podpredsednik Joseph Skuk; tajnica Mary Grill; blagajnik Frank Kovačič; igrovodja Jos. Skuk; oskrbnik odra Frank Stopar; oskrbnik kostumov Erazem Gorshe; reklamator Edwin Primoshic; reditelj dvorane Ludvik Medvešek. Nadzorniki Ludvik Medvešek, John Marn in Frank Kačar.

"Ivan Cankar" je v prošli sezoni vprizarjal dve igri na mesec. Skoro vsaka je bila igrana dvakrat, popoldne in zvečer. Režijo je vodila ga. Avgusta Danilova.

Dne 12. julija priredi društvo "Ivan Cankar" izlet na Močilnikovo farmo.

V prihodnji sezoni predstave ne bodo tako pogoste, ker so izkušnje dokazale, da zahteva tolikšno število iger kot smo jih imeli prošlo sezono od igralcev in igralek prevelike napore.

WAUKEGANSKA POŠTA.

Naša "Pošta" s svojim ogledalom nekatere v oči bode. Ogledalo bi radi strli, oziroma cenzurirali. Čemu? Zato, ker kakor pravijo je "šlifano" in je najboljše kakovosti. Videli ste v njem marsikaj in videli boste še več. Pravijo, da navadno steklo počni ako je grdoba, ki stopi predenj, preveč umazana. Ruski narodni pregovor pravi: "Nikar ne dolži ogledalo, ako imaš grd obraz."

*

Neki tukajšnji rojak je spisal komično igro, ki je tako smešna, da si jo ne upa "dati na oder." Boji se, pravi, da bi ljudje od smeha popokali. Le ven ž njo! Nič se bati! Če je vredna smeha, potem je morda še kaj drugega. Ven ž njo! Rojak ki jo je zložil je postavil v nji sebe za junaka. Ali je zato tako smešna — da ni za vprizoritev?

*

Kaj je naprednost? To-le: Pošlji svojo hčerko v kloster, oziroma vzgoji jo tako da bo sama hotela iti. Svojo ženo pošiljaj k maši in drugim verskim obredom, sina pa na cerkven kor, da poje in igra "Tedeum landanus". Ti pa pod streho svobodomiselstva straži, da društvo za gojitev morale in intelektualnosti ne pade v roke klerikalizma. — Poglej no spaka! Mislili smo, da je res klerikalizem na poti in da pobaše to društvo. Pa ga že peljejo. Kaj bi sedaj storili? Ničesar! Saj pravijo, da je to naprednost!

*

Društvo "Svete Družine" je praznovalo svoj jubilej. Da je taka slavnost popolnejša, jo je treba pričeti zjutraj s spovedjo in obhajilom. Ko je to končano, se je

treba nasrkati "žegnane" vodke, da se v želodcu potolaži to kar se je zavžilo zjutraj, da se lažje počaka na lužino. Ali videti je bilo na Deseti cesti med Prescot in Lincoln ulicami, da je bil zastavonoša precej omahljiv. Vzrok je bila vročina ali pa žegnana voda. Samo naključje se je treba zahvaliti, da nista zastavonoša in sveta družina obležala na ulici.

Slovenska narodna čitalnica je imela svoj pomladanski koncert dne 31. maja t. l. O njem se mora deloma izreči le pohvalo. Posebno nas je iznenadil mladinski odsek z opereto "All over the year", ki je bila izvajana pod vodstvom Miss Mary Lah, ker je učiteljica te operete Miss K. Jereb morala nenadoma v bolnišnico na operacijo. Želimo ji hitrega okrevanja.

Obžalovanja vredni so pa naši rojaki, ki takih priredb ne posetijo v večjem številu.

Ali nekaj drugega je tukaj! Kje so tisti, ki pravijo, "Slovenski narod v Ameriki ne bo izumrl"? Prepričali bi se na lastna ušesa. Toda sinovi in hčere slovenskih staršev ostanejo vseeno sinovi in hčere delavskih staršev, ako se ne zgodi čudež, da sedaj, ko se je preselila Marija z Brezij v Ameriko, postanejo vsi milijonarji.

Računska uganka.

Vseh rojakov v naselbini je 2,000. Od tega števila odštej:

Rojake ki hodijo v cerkev	1,500
Rojake ki ne hodijo v cerkev	1,500
Rojake ki nič ne verjamejo	1,999
Rojake ki se ne dajo farbat	1,999
Rojake ki so najrajše doma	1,000
Rojake ki so socialisti "pri bari"	500
Rojake ki so svobodomiselnici "pri bari"	500
Rojake ki so komunisti "pri bari"	40
Rojake ki ne marajo dolarja	1
K številu ki ga boš dobil pri računanju z gornjimi rubrikami, doštej še rojake ki čitajo časopise	68
Rojake ki za časopise sploh ne marajo	500
Rojake ki "včasih malo noter pogledajo"	1,432

Številko, ki jo boš dobil pri seštevanju, odštevanju in manipuliranju, pošlji biroju za ljudsko štetje. Nagrado za najboljšo rešitev izplačajo uredniki "Waukeganske Pošte".

Za smeh in kratek čas.

"D. S." z dne 11. junija je prinesla sledečo

Listnico uredništva.

"J. K., Detroit, Mich. — Strinjam s teboj, da se ne izplača odgovarjati. Od ščeneta ne moreš zahtevati drugega kakor bevskanje. Sicer pa je zanimivo, kako je tvoj članek zadel v živo. Pisati pa ne zna drug kakor samo s. p. — to že itak vemo. S psovanjem je ta s. p. mevža še vedno pokazal svoj onemogli srd, ki na ob enem zreali njegovo gorsko inteligenco, katera popolnoma odgovarja duševni kakovosti njegovih, razirima čikaških backov, ki še vedno rabijo malikov. Samo bojim se, da ga bo ta "sveta" jeza nekega lepoga dne raznesla, kar bi bilo jako neprilčno, ker to človeče je vsekakor, velik — joke. Pozor av in nasvidenje."

Brez komentarja.

Oglašajte priredbe klubov in društev v "Proletarcu".

BREZ NASLOVA

Iskra.

Na nekem sestanku delničarjev "Slovenske katoliške tiskovne družbe 'Edinost'," ki se je vršil nedavno v prostorih slovenske farne šole v Chicagi, so ustanovili tudi "prosvetno" društvo "Baraga", "katerega naloga bo širiti izobrazbo in pravo nepotvorjeno vedo med naše ljudstvo".

To društvo so organizirali slovenski frančiškani s pomočjo nekaterih drugih duhovnikov. Na sestanku je bilo precej delničarjev in delničark, ki so se vrstili z "navdušenimi" govori, "katerim so navzoči navdušeno pritrjevali." Ignoranca je zijala iz vseh govorov in vseh kotov na tem sestanku. Da se jo še bolj razširi, so ustanovili še "prosvetno" društvo, ki bo razsipalo med naše ubogo, zapeljano ljudstvo pravo, "nepotvorjeno" vedo. O ti moj ljubi sveti Ambrož!

"Nepotvorjeno vedo!" Hugo Bren in Jerič, Černe in Trunk, pogrebnik Grdina in Mike Cigare, Kazimir Zakrajšek in Marie Priland — kakšno krdečo znanstvenikov, ki bodo širili pravo, nepotvorjeno vedo! "Baraga", ime novega "prosvetnega" društva, je precej dobro izbrano, toda zakaj ne rajše "William J. Bryan"?

V Chicagu je prišel dr. Valentin Meršol, da proučuje javno higieno, bolnišnice in drugo tikajoče se zdravstva. Dr. Meršol je v službi ministerstva za javno zdravstvo v Belgradu. Čikaški zdravstveni komisar dr. Bundesen mu je obljubil pri njegovem raziskovanju vso mogočo kooperacijo. Ti sveta Mati božja na Lemontu, tega doktorja Meršola so imeli na sestanku delničarjev omenjene družbe. "Edinost" z dne 19. junija piše: "Nato je bil pozvan k besedi Dr. Valentin Meršol . . . On kol učenjak in izboren govornik je povdarjal o veliki potrebi prosvetnih društev . . . Njegovemu govoru so navdušeno pritrjevali." In potem je bilo prosvetno društvo ustanovljeno . . . Kazimir se je nato poslovil in se odjeljal v Rim zaeno z drugimi slovenskimi romarji.

Sedaj je doba počitnic. Čitajte slovenske katoliške liste, pa boste videli, da je ta in ta slovenski duhovnik na počitnicah v tem in tem kraju, oni v drugem, tretji v Kanadi, eni so se odpeljali v Evropo in tako naprej. Stavim, da bodo slovenski katoliški veljaki potrošili nad \$60,000 na "ukancah". Če bi ostali doma, bi s tem denarjem lahko kupili Trst in Reko ter odrešili druge primorske kraje, katere so socialisti "prodali". S tem bi pokazali, da so res navdušeni za "narodov blagor".

Naši narodnjaki vidijo samo socialiste, ki po njihovem mnenju ne delajo dovolj v narodnem duhu. Na čelu naših organizacij, posebno "narodne" jednote (kakor ji pravi nadklerikalec Lojze Pire), so bili že trgoveci s hmeljem in drugimi takimi pripomočki s katerimi se človek vsaj za silo ogne prohibiciji; načeljevali so ji pošiljali denarja in v interesu "naroda" so pošiljali denar pokojnih članov "narodne" jednote in še danes je raditega vse polno zamere. Tudi "real estate" duh je že vladal (morda še?) v nekaterih "vo-

dilnih" glavah. Par drugih slovenskih podpornih organizacij je imelo na vodilnih mestih osebe, ki so bile tudi trgovsko navdahnjene, le da se navdahnjenje ni posrečilo in je bilo treba "čistiti". Meni se zdi, da bi bilo izvršenega veliko več narodnega dela, če bi taki odborniki ne postali odborniki, pač pa ostali pri svojih privatnih poslih. Narod nima nobene koristi od njih, pa če se odejajo še tako z "narodno" haljo.

*

Prijatelj iz Ohija piše: "Statistika ki si jo objavil "brez naslova" v 927. številki "Proletarca", je dobra in zanesljiva, razen v eni točki. Po tvojem računu pride na vsako osebo (208,000 Slovencev — moških, žensk in otrok) \$4.32 izdatkov na leto za pijačo in že na tretjem mestu imaš izdatke za časopisje, po tvojem računu \$1.01 na osebo. To se ne bo vjemalo. Če si količkaj bil med našimi ljudmi, moraš vedeti da trošijo petdesetkrat več za pijačo kakor za časopisje. Res da omenjaš obligatna glasila. Ali naročnina za te je odtrgana od članarine. Ta naročnina torej ni prostovoljna v pravem pomenu besede. Vsota, ki jo izda povprečen Slovenec v Ameriki za časopisje je manjša kakor si jo ti navedel in dosegel si jo le ker si računal tudi naročnino ki jo izročajo tajništva podpornih jednot svojim glasilom. Glede izdatkov za pijačo pa nikakor nisi v pravem. Če bi rekel \$10 namesto \$4.32, bi bil bolj blizu resnice."

*

Well, vsakdo se lahko zmoti. Ali ima še kdo kak popravek?

*

Gregor Korobač se je razjezil. Toda čemu name? Ako je g. Grdina, predsednik KSKJ., prišel list katerega urejuje Gregor Korobač med katoliške liste, vreden da ponatisne pogrebniški članek, kaj morem zato? Le zakaj se pl. Gajžla ni direktno raztogotil nad gospodom predsednikom KSKJ!

Meni, in mislim da indirektno tudi Grdinatu, je odgovoril s pomočjo pravih svoje organizacije. Dotična točka pravi med drugim, da glasilo JSKJ. "ne sme priobčevati dopisov, razprav ali člankov, tikajočih se vere in politike, ali žaljenj osebnih prepričanj glede vere ali politike."

*

Kajne, zelo stroga točka, ki ne spada prav nič v novo dobo. Kar se tiče žaljenj, bi še bilo kako, če se bi moglo natančno definirati kaj je in kaj ni žaljenje prepričanj. Ampak urejevati list, kateri ni strokovno glasilo ali leposlovna revija, pa ne smeti "priobčevati dopisov, razprav ali člankov, tikajočih se vere ali politike", to je pa skoro bi dejal, neizvedljivo. V Italiji in tudi drugih deželah stroge cenzure se dogaja, da izide kak list na gotovih straneh bel, ali tudi tista belina se tiče politike. Sicer pa ima v prosvitljeni novi dobi vsaka organizacija pravico urejevati svoje zadeve po svoji prevdarnosti. Glavno je da se pri tem ne zame-ri patriotom ki vladajo. To se sicer tiče politike, ampak "točke" se lahko tolmači tako da taka politika ni smatrana za politiko. Vse je namreč odvisno od tolmačenja "točk". Tolmačenja pa so odvisna od tolmačev, kateri imajo vsaki "svoje" prepričanje, Gregor Korobač included.

Najboljša stvar, ki jo morejo dati stariši svojim otrokom, je nauk o socializmu. S tem jim ustvarite spoštovanje do samega sebe in do vas samih. Napravili jih boste za bojevnike pravičnosti in s tem koristite njim in vsemu človeštvu.

Prispevki za pokritje stroškov majske številke "Proletarca".

III. izkaz.

ILLINOIS: *Chicago*: Frank S. Tauchar, 81.00.
Cicero: Henry Delles, 50c.
 KANSAS, *Mulberry*: Lovrenc Bogataj, 25c; Frank Štrukelj, 25c; Anton Divjak, 25c; John Zardini, 25c; John Podbevšek, 25c; Jos. Arch, 25c; Jacob Arb, 25c; Frank Okoren, 25c; Rudolf Humar, 25c; Anton Marec, 20c; Frank Sikule, 10c; Math Ulepich, 45c; skupaj \$3.00 (poslal Math Ulepich).
 MONTANA, *Klein*: Tony Gabreck, 25c.
Stockett: John Gasvoda, \$3.25.
East Helena: Jos. Mihelich, 25c.
 MINNESOTA, *Eveleth*: John Benčina, 50c.
 OHIO, *Collinwood*: Math Zabukovec, 25c; Frank Mihelich, 35c; John Bozich, 50c; Joseph Presterel, 50c.
 PENNSYLVANIA: *Avella*: Soc. klub št. 225, J. S. Z. \$2.00.
Vandling: Joseph Čebular, 40c.
Bon Air: Anton Grmek, 25c; Jos. Bregar, 25c; Anton Sivec, 25c; Anton Svete, 25c; Frank Capuder, 25c; Anton Peršin, 25c; Anton Sodar, 25c; Joseph Perhne, 25c; J. Pozek, 25c; John Svete, 25c; J. Kušar, 25c; Frank Pristavec, 25c; Skupaj \$3.00 (poslal P. Bukovec).
Canonsburg: John Čadeš, 25c; Frank Drenik, 25c; Rudolf Oklešen, 25c; skupaj 75c (poslal John Česnik).
 UTAH, *Scotfield*: Frank Urabich, 20c; Frank Goršek, 20c; Joseph Skufca, 20c; Frank Razboršek, 20c; skupaj 80c (poslal Peter Zmrzlikar).

Skupaj \$ 15.80
 Prejšnji izkaz 214.83

Skupaj \$230.63

Mehiko gradi šole mesto vojašnic.

Sedanja mehiška vlada na čelu s predsednikom Callesom se pošteno trudi dvigniti izobrazbo kulturno zaostalega mehiškega ljudstva, ki je pod prejšnjimi reakcionarnimi in kapitalističnimi režimi trpelo na pomankanju šol. Zgradila bo v čim krajšem času pet tisoč novih šol, večinoma v kmečkih okrajih, ki so na pomankanju šol najbolj trpeli. Tako skrbi vlada, katera je izraz mehiškega ljudstva, za ljudsko šolstvo, ki je predpogoj za napredek vsakega naroda.

GIRARD, OHIO.

Seje kluba št. 222 JSZ. v Girardu, O., se vrše vsaki prvi torek v mesecu ob 7. zvečer v Slovenskem domu. Somišljeniki, pristopite v vrste zavednega delavstva! — Naš klub ima lepo zbirko knjig. Izposodite si jih! — Tony Segina, organizator.

DETROITSKIM SODRUGOM.

Seje slov. socialističnega kluba št. 114 JSZ., se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu v Hrvatskem domu, 1329—31 Kirby Ave., ob 9. uri dopoldne. — Na dnevnem redu so vedno važne stvari, ki se morajo rešiti. Udeležujte se teh sej polnoštevilno in pripeljite seboj svoje prijatelje. — Učvrščujmo našo postojanko s tem, da ji pridobivamo novih članov. — Organizator.

Refleksije na odmeve iz Clevelanda.

Anton Garden.

Iz Clevelanda je zapihal veter — veter ki stremi po narodnem prebujenju. Dr. Kern se ogreva, soditi po njegovih dopisih v Prosveti, za prebujenje narodne misli v S. N. P. J. (Ako je imela organizacija kedaj namen gojiti narodnjaštvo v njegovem pomenu besede, ni ni znano.) Sedaj vidi preveč mednarodnosti v nji (mogoče pri Prosveti?). L. Medvešek je v imenu direktorija Slovenskega narodnega doma priobčil v Prosveti in Proletarcu nedavno poziv za organiziranje gibanja, katerega smoter bi bil "ohraniti, oziroma pridobiti slovensko ameriško mladino za narodne ideje." Direktorij S. N. D. v Clevelandu je baje že podvel iniciativne korake mobilizirati "ubogo gmajno" v ameriški slovenski metropoli za ta namen. Ker črпам svoje informacije edinole iz prej omenjenih dveh listov, ne vem, kakšni so bili odzivi na direktorijev klic, niti ne kakšno je razpoloženje "javnega mnenja" o tej stvari.

Soditi po Medveškovem pozivu je stvar jako resna; in če vpoštevamo fakt, da je bil poziv razglašen v imenu direktorija S. N. D., dobi to gibanje (?) še bolj resno lice, namreč ako je stvar sploh resna. Najbrž je, kar se lahko sklepa po viru iz katerega izhaja. Direktorij S. N. D. ima na slovensko javnost v Clevelandu precejšn vpliv; in ako se je on zavzel "pridobiti našo mladino za narodne (slovenske) ideje", stvar najbrž ne bo umrla v incepeiji. (V Clevelandu je namreč marsikaj mogoče, pa bodi namen započete stvari še tako zgrešen.) Kaj je namen tega vplivnega faktorja v clevelandski slovenski javnosti z njegovo iniciativo? Pridobiti mladino? Pridobiti mladino za kaj? Za slovenske ideje itd., kar pomeni gojenje "narodne ideologije", katere logični izrodek je šovinizem. Običajno je, da se taki koraki, ako se razvijajo stopnjema, navadno in vedno strnejo v šovinizmu. Zgodovina narodnih gibanj preteklega stoletja, v katerem se je narodna ideologija razvila do vrhunca, namreč v tistih deželah v katerih je bil kapitalistični razvoj najmočnejši — zgodovina teh gibanj je zgodovina šovinizma. Da je država — kapitalistična država — s pomočjo narodne zavesti in šovinizma širila svoje meje, zatirala slabejše narode (seveda v imenu "prosvitljenosti" "civilizacije" itd.) in se vojskovala za "osvoboditev zatiranih narodov", ali pa za "narodno čast", je znano vsakemu, ki čita in se uči iz zgodovine. Ekonomski in politični rezultat tega stremljenja je imperializem. Imperializem naravno v svojem jedru ni naroden ali narodnega značaja, temveč mednarodni; ali imperializem potrebuje ideologije — šovinizem — za svoje militaristične osvajaalne namene. Kajti nobena država, kateri primanjkuje intezivne narodne ideologije — šovinizma ali ekstremnega, slepega patriotizma — ne more voditi uspešne imperialistične politike. Dasi je ekonomska struktura gospodarsko več ali manj razvitih držav mednarodna, dasi je dežela odvisna od dežele, narod od naroda, vzlic temu vse kapitalistične dežele in gotove skupine v njih skrbno negujejo narodno zavest od prve do zadnje instance, namreč tako narodno zavest kakršna služi njihovim interesom.

Vsak narod, najsibo na višji ali nižji stopnji kulture, ima svojo narodno ideologijo ali zavest, svoje sege in tradicije, in svojo kulturo (to le v ožjem po-

menu besede in v gotovih slučajih, kajti v realnosti in faktično je kultura mednarodna) ter svoje probleme, kar je z zgodovinskega stališča popolnoma naravno in nič slabega. Slabo in v škodo jim je le to, da ima vsak narod svoje stoprocentneže, kateri na slepo povzdigujejo vsaki svoj narod in njegovo "veličino" nad vse druge. Rezultat takega narodnjaštva so narodnostna in plemenska sovraštva. Nekateri "stoprocentneži" sčujejo vedoma, ker je to njihov kruh, drugi vsled nepremišljenosti in neznanja. Tako je pisal nepremišljeno tudi naš Medvešek — kar je mogoče razumljivo ako se upošteva doba pasjih dni. Če bi ga človek ne poznal bi si ga, sodeč ga po njegovem pozivu, predstavljal za zelo vročega narodnjakarja, če že ne šovinista. A znano nam je, da on ni ekstremist ne v tem ne v drugih ozirih. Nerazumljivo in neodpustno pa je njegovo naštevanje vrlin našega "milega" naroda in pretiravanje drugih, katere bi moral Diogenes iskati z lučjo ob belem dnevu. Ako smo Slovenci res tako inteligenten narod, čemu je tako težko dopovedati inteligentnim, svet poznavajočim Amerikancem, kje da je Slovenija in kakšen narod da smo? Imamo svojo kulturo. Gotovo! Toda ali jo nimajo tudi Culukafri? Vsak narod jo ima. Ako se v tem ali onem narodu od časa do časa prikaže res velik genij, kot so npr. Darwin, Lincoln, Steinmetz, Marx, Shakespeare, Cankar itd., ali to pomeni, da so ti duševni velikani narodova zasluga? Ali naj pomeni, da se more narod primerjati k "svojim" genijem? Na žalost je resnica ravno obratna. Vzemimo Cankarja. Njegova socialna dela, kot "Hlapec Jernej" in "Dolina Šentflorjanska" so prokletno žalostno izpričevala našega kulturnega in socialnega razvoja. Yes, naš "mili" in visoko razvit "kulturni"

VABILO NA PLESNO VESELICO

katero priredijo

**SOCIALISTIČNI KLUBI J. S. Z.
V DRŽAVI KANSAS**

**DNE 4. JULIJA 1925
NA BREEZY HILL**

Začetek veselice ob 2. popoldne

Ker bo to prva večja veselica po dolgem času, pod avspicijo socialističnih klubov v državi Kansas, vabimo vse slovenske delavce in delavke iz bližnjih naselbin kakor: Arma, Franklin, Camp 50, Edison, Ringo, Frontenac, Yale, Mulberry in Gross. Ob drugi priliki bomo vam radevolje vrnilo.

Za v vseh ozirih dobro potrežbo bo skrbel pripravljalni ODBOR.

narod mu je dal priznanje. Kakšno? Priznanje zaničevanja in revščine! Vzemimo slučaj Darwina. Po objavi njegovega velikega dela "The Origin of Species" se ni smel v javnosti dolgo časa niti pokazati (živel je v tennesseškem džunglu). Skoro vsem genijem vseh narodov se je godilo enako in tudi danes ni mnogo različne.

Pa pridejo ljudje in skušajo pridobiti mladino (in drugi organizacije) za "narodno idejo" in za našo "visoko kulturo". Stvar je resna, da bi se nad njo človek lahko do srca razjokal.

Priporočil bi takim ljudem, da naj se poglobe v pomen in implikacije "narodne ideje" in da naj študirajo kaj je in kaj ni kultura, a bojim se, da bi taka priporočila jako malo zalegla. Tudi nimam namena skočiti na hrbet Clevelandčanom vsled njihovega narodnega navdušenja, zapopadeno v Kernovem in Medveškovem spisu. Verujem namreč v svobodo besede, pisane ali izražene, in si prizadevam biti tolerant. Trdno sem pa prepričan, da je korak katerega je podvzel direktorij S. N. D. futilen, brezpomemben in škodljiv interesom delavskega ljudstva. In ako se vpošteva dejstvo, da so vsi delavci *mezdni* sužnji kapitalističnega sistema, je stvar še bolj resna ako ne celo groteskna.

Pridobimo mladino za "narodne ideje in narodno kulturo!" Ali bi jo ne bilo boljše pridobiti za stremljenja zavednega delavstva, za narodno in mednarodno bratstvo, za višje ideale človečanstva? Ali ne bi bilo mnogo bolj potrebno, da jo pridobimo za principe *organiziranega* delavstva? Kje je naša odpomoč, ako se priznamo za to kar smo, za del delavskega razreda, če ne v strokovni, politični in gospodarski organizaciji?

Ali v gojenju nacionalizma in nacionalističnih eksperimentov? Bruno raz očes in poglejte v realnost! Prizadevajte si rajše izvleči mladino iz krempljev reakcije, ne pa jo potiskati v njo! Kapitalizem si jo spretno in umetno pridobiva na svojo stran v šolah, pa bile te šole verske ali javne, pridobiva si jo izven šol potoma časopisja, knjig, mladinskih organizacij in "screen movies". Človek, ki tega ne vidi, je bližje srednjeveškemu purgarjem in srednjeveški stopnji razvoja kot pa "kulturno visoko razvitemu narodu".

Da, po številu je slovenski Cleveland velik, kompaktno naseljen. Pred par leti si je zgradil tudi Narodni dom (in kako z velikimi težavami in trudom!) na katerem je lahko ponosen. Slovenski Cleveland ima več pevskih zborov, nekateri precej visoko razviti; ima veliko in baje dobrih dramatičnih predstav; mnogo zabav in veselic. Ali pa ima slovenski Cleveland tudi smisel za delavske organizacije, politične, strokovne in gospodarske in vzgojevalne? Slovenski Cleveland, odgovori na to vprašanje! Dolžan si ga dati slovenskemu delavstvu v Ameriki preje predno skušaj postati vodnik pri vzgoji mladine, in to delavske mladine. Vedi, da je bodočnost v rokah delavske mladine, slovenske, ameriške — mladine vseh narodov. Slovenski Cleveland, ako želiš boljše življenje svoji mladini, ako hočeš da jo ohraniš na poti razuma in napredka, tedaj jo vzgajaj v delavskem duhu, v duhu organiziranega delavstva, kar si ji tudi dolžan. Bodočnost gre delavskemu ljudstvu in organizirano delavstvo nam kaže pot. Predno skušaj vzgajati mladino (ne jo zavajati), o, slovenski Cleveland, se moraš učiti sam. Opusti sebičnost, medsebojno ljubosumnost, zavist in antagoni-

ALI MORETE REŠITI TO?

Beseda z osmimi črkami in znači "STRUKTURO"

Vsakemu ki nam pošlje pravilno rešitev te uganke damo loto v velikosti 25x125 čevljev ZASTONJ, prosto vseh obveznosti, v letovišču v Wisconsinu.

STANDARD LAND ASSOCIATION
Suite 1305

105 W. Monroe St., Chicago, Ill.

OGLAŠAJTE
PRIREDBE
KLUBOV
IN DRUŠTEV
V
"PROLETARCU"!

CARL STROVER
LAWYER
and
COUNSELLOR

133 W. Washington Street,
CHICAGO, ILLINOIS.

Telefon: Main 3989.

ZAKAJ SE NA TISOČE LJUDI

poslužuje naše banke pri pošiljanju denarja v staro domovino?

Zato ker so naše cene najnižje in je vsaka pošiljatev isplačana v najkrajšem času in v polni vsoti.

NAŠ PAROBRODNI ODDELEK

sprejema prijave za VSE-SOKOLSKI IZLET v ZAGREB z velikim parobrodom AQUITANIA kateri odpluje iz New Yorka 29. julija 1925, in potem s posebnim vlakom iz Pariza v Zagreb.

Naši zastopniki skrbe za vas in za vašo prtljago skozi celo potovanje. Pišite po informacije.

Imovina
\$20,000,000.00

Kaspar American State Bank

1900 Blue Island Ave., vogal 19ste ceste.

CHICAGO

ILLINOIS

Mi kupujemo vaše vloge v jugoslovanskih dinarjih.

zem, fanatizem in "I am better than you are" psihologijo. Kadar to storiš, se boš podal na pot in po poti napredka, trajnega napredka.

Slovenski Cleveland hrepeni po priznanju — Amerika nas bi morala poznati in spoštovati. Jako dobra ideja. Gotovo je že čas, da se spremenimo iz "Austrians", "Kreiners", "Greiners" in "Germans" v to kar smo (ala naša visoka kultura, Medvešek, in naša narodna ideja, dr. Kern!).

Po priznanju hrepenimo! Ameriški Finci so priznani in poznani kot narod, ne zato ker so člani finskega naroda, pač pa zato ker so zelo uspešni zadržarji in beležijo na gospodarskem in vzgojevalnem polju častne uspehe. Židje so tudi priznani, ne radi tega ker so Židje, ampak ker so na zelo visoki stopnji intelektualnega razvoja in neutrudljivi graditelji v strokovni in politični organizaciji. Tudi Irci so priznani, ne zato ker so Irci, pač pa ker imajo svojega svetega Patricka in ker so premeteni "palitišni". Poljaki so priznani in poznani kot Poljaki; Italijani imajo čast da so poznani kot "degoti" — kar je nekak nameček njihovi narodnosti. In mi Slovenci? Nekateri med na-

mi pravijo, da smo ponižni, preveč ponižni. Moje mnenje je, da ako smo res ponižni, ni temu vzrok lastnost ponižnosti, ampak je iskati krivdo v dejstvu da še nismo dosegli tiste stopnje v duševnem razvoju, na kateri po zatrdilu L. Medveška že precej časa stojimo; in tudi v naši razvadi, da pri vsaki priliki trdimo kako zelo smo "napredni", kar se popolnoma njema z Medveškovim mnenjem.

Yes, slovenski Cleveland, ako hrepeniš po priznanju in prvenstvu, ju boš dobil. Dobil boš priznanje in prvenstvo, ako boš posnemal Fince na gospodarskem in žide na strokovnem, političnem in intelektualnem polju.

Ne siliti nazaj v preteklo stoletje! Obrnimo pogled naprej, v bodočnost, ki je delavska, katera je v rokah delavske mladine in organiziranega delavstva. Preteklost naj nam bo le odprta knjiga in zrcalo, iz katerega se lahko učimo kako umeravati svoje korake da ne zagazimo nazaj.

Ne korak nazaj, pač pa korak in zopet drugi korak naprej, naprej v družbo delavstva, — socialistično družabne uredbo ako hočete to definicijo — v družbo industrialne demokracije!

ZELIM \$500 POSOJILA, DA DOVRŠIM ŠTUDIJE ZA ZOBOZDRAV- NIŠKI POKLIC.

Kdor mi je voljan posoditi to svoto naj se javi na spodnji naslov. Stvar hočem urediti tako, da bo dotičnik ki mi stori to uslugo brez skrbi, da bi zgubil denar v slučaju moje smrti.

ANDREW FURLAN,
526 No. Linn St.,
Iowa City, Iowa.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.
Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213
Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 7 do 9 zvečer.
V nedeljo od 11 do 12 dop.

FRANK MIVŠEK se priporoča rojakom
pri nabavi drv, preme-
ga, koks in peska.
924 McAllister Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

BARETINCIC & HAKY POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Tegovina raznih društvenih potrebčin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali američanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplo priporočam.

6% IN VARNO 6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET
At Millard Avenue
CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

Zanimiva dejstva iz kraljestva zelišč.

Najstarejša živeča stvar na svetu danes, tako pravi, je neka cipresa v cerkvenem dvorcu v Santa Ana, Meksiko. To drevo je nad 5.000 let staro, je še vedno zdravo in raste. — Vse primese slavne želodčne tonike, Trinerjevega zdravilno grenkega vina, spadajo v kraljestvo zeljišč: cascara sagrada, ki je californijsko drevo, in razna druga zelišča, kakor tudi rdeči californijski vino, pravilno starano, ki je najmanj tri leta staro, predno se rabi za izdelovanje Trinerjevega zdravilno grenkega vina. To zdravilo izčisti želodec in čreva, pomaga prebavi, daje zdrav tek in poživljuje ves sistem. Vsak je zadovoljen s tem zdravilom po prvi rabi. Mr. Ernest F. Krieger nam je pisal iz Malverna, Ohio, 25. maja: "Prva steklenica, ki ste mi jo poslali pred nekaj tedni, je čudovito pomagala meni in moji soprogi. Mnogim svojim prijateljem sem priporočil Trinerjevo zdravilno grenko vino." Vaša skušnjava bo ista, poskusite ga! Če bi ga ne imel vaš lekarnar ali trgovec, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Illinois.

Naročajte knjige iz "Proletarčeve" založbe.

STEBLAY & NEMANICH

REAL ESTATE

Zavarovalnina proti ognju itd.

V prodaji imamo več hiš in posestev na lepem kraju v Chicagi, Cicero in Lyonsu. Cene zmerne

ZGLASITE SE PRI

JOSEPH STEBLAY

MARTIN NEMANICH

2429 So. Central Park
Ave., Chicago, Ill.

1938 So. 60th Ct.,
Cicero, Ill.

Phone Crawford 1484

Phone Clyde 2189-M

CENIK KNJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

UDOVICA. (I. E. Tomić), povest 330 strani, broširana 75c, ve- zana v platno	1.04
VAL VODNIKA izbrani spisi, broš.30
VIANJEVA REPATICA, (Vlad. Levstik), 506 strani, vezana v platno	1.50
VITEZ IZ RDEČE HISE. (Ale- ksander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broširana 80c, vezana v platno	1.25
ZABAVNA KNJENICA, zbirka povesti in črtic, broširana65
ZADNJA PRAVDA, (J. S. Baar) roman, broširana75
ZADNJI VAL, (Ivo Sorli), roman, vez.	1.00
ZAJEDALCI (Ivan Molek), po- vest, 304 strani, vezana v plat- no	1.75
ZA SREČO, povest, broširana45
ZELENI KADER, (I. Zorec), po- vest, broš.45
ZGODBE IZ DOLINE SENT- FLORJANSKE, (Ivan Cankar), vezana	1.50
ZLOČIN IN KAZEN, E. M. Do- stojevskij), roman, dve knjige, 602 strani, vezane	2.50
ZMOTI IN KONEC GOSPODI- NE PAVLE, (I. Zorec), broši- rana40
ZVONARJEVA HOI, povest, bro- širana65
ZENINI NAŠE KOPENELE, (Rado Murnik), broširana30
SLOVENSKI PISATELJI: FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, ve- zana	1.25
FRAN ERJAVEC, zbrani spisi, vezana	2.00

JOS. JURČIČ, zbrani spisi, II. zv. vezan	1.50
III. zv. vezan	1.50
IV. zv. vezan	1.25
V. zv. vezan	1.00
VI. zv. vezan	1.00
FR. MASELJ-PODLIMBARSKI zbrani spisi, vez.	1.50
PESMI IN POEZIJE.	
BASNI, (Jean de la Fontaine, iz francoščine prevedl I. Hribar) vezana	1.00
MLADA POTA, (Oton Zupanič), pesmi, trda vezba75
MODERNA FRANCOŠKA LIBI- KA, (Prevel Ant. Debeljak), vezana90
PESMI ŽIVLJENJA (Fran Al- brecht), trda vezba50
POEZIJE, (Fran Levstik), vezana POHORSKE POTI, (Janko Gla- ser), broširana90 .35
SLUTNJE, (Ivan Albrecht), bro- širana45
STO LET SLOVENSKE LIRI- KE, od Vodnika do moderne, (C. Golar), broš. 90c, vez.	1.25
STRUP IZ JUDEJE, (J. S. Ma- char), vezana	1.10
SLOVENSKA NARODNA LIRI- KA, poezije, broširana65
SOLNCE IN SENCE, (Ante De- beljak), broširana50
SVOJEMU NARODU, Valentin Vodnik, broširana25
SLEZKE PESMI, (Peter Bezruč), trda vezba50
TRBOVLJE, (Tone Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana75
TRISTIA EX SIBERIA, (Voje- slav Mole), vezana	1.25
V ZARJE VIDOVE, (Oton Zu- panič), pesništvo, broširana40

IGRE

ANFISA, (Leokid Andrejev), broširana90
BENESKI TRGOVEC, (Wm. Shakespeare), vezana75
CARLJEVA ŽENITEV TRIJE ZENINI, (F. S. Taucnar), dve šalo-igri, enodejanske, brošira- na35
GOSPA Z MORJA, (Henrik Ib- sen), igra v petih dejanjih, bro- širana60
KASIJ, drama v 3 dejanjih75
JULIJ CEZAR, (Wm. Shakes- peare), vezana75
MACBETH, (Wm. Shakespeare), vezana75
NAVADEN ČLOVEK, (Bran. Gj. Nužič), šala v treh dejanjih, broširana35
NOČ NA HMELJNIKU, (Dr. I. Lah), igra v treh dejanjih, bro- širana35
OTHELLO, (Wm. Shakespeare), vezana75
ROMANTIČNE DUŠE, (Ivan Cankar), drama v treh de- janjih, vezana55
ROSSUM'S UNIVERSAL RO- BOTS, drama s predigro v 3 de- janjih50
SEN KRESNE NOCI, (Wm. Shakespeare), vezana75
UMETNIKOVA TRILOGIJA (Alois Kraigher), tri enodejas- ke, broširana, 75c; vezana	1.00
ZNANSTVENE RAZPRAŠE POLI- TIČNI IN GOSPODARSKO SO- CIALNI SPISI UONE IN DRUGE KNJIGE IN	
BROSURE.	
ALI JE RELIGIJA PRENEHA- LA FUNKCIONIRATI? De- bata20
ANGLEŠKO-SLOVENSKI BE- SEDNJAK, (Dr. J. F. Kern)	5.00